

סמסטר ב', מועד ב', תשס"ג
 תאריך הבחינה: 25.09.2003
 מספר קורס: 0365-1102

מספר התלמיד _____

בחינה במבוא להסתברות

המורה: פרופ' בוריס צירלסון

משך הבחינה: 3 שעות.

מותר להשתמש בדף סכום אישי, ובמחשב כיס.

השאלון מורכב מ-20 שאלות המבוססות על 3 סוגיות. רצוי לענות על כולן.

לכל שאלה ניתנות 3 תשובות. סמן בטבלת התשובות את התשובה הנראית לך נכונה.

באם כל התשובות נראות לך לא נכונות סמן (ד).

סימון התשובה הנכונה במקום המתאים בטבלה שבתחתית עמוד זה מזכה ב-6 נקודות

זכות. סימון תשובה לא נכונה נושא שתי נקודות חובה.

הנבחן רשאי לסמן יותר מתשובה אחת באותה שאלה.

	x				x		x	x
		x			x	x	x	x
			x		x	x	x	x
			x	x		x	x	x
0	-2	6	-2	-2	-4	4	0	

דוגמה:

סה"כ הנקודות האפשרי הוא 120.

לעזרתך מצורפת רשימת נוסחאות.

בהצלחה!

		1	2	3	4	5	6	7	8	
א										
ב										
ג										
ד										

	9	10	11	12	13	14		15	16	17	18	19	20
א													
ב													
ג													
ד													

סוגיה 1

יש 100 כדורים ממוספרים $0, 1, \dots, 99$. כדור אחד נבחר באקראי. יהי X המספר שלו, N מספר הספרות ב- X , Y סכום הספרות ב- X . למשל:

$$X=0 \quad 1 \dots 7 \dots 10 \dots 23 \dots 99$$

$$N=0 \quad 1 \dots 1 \dots 2 \dots 2 \dots 2$$

$$Y=0 \quad 1 \dots 7 \dots 1 \dots 5 \dots 18$$

1. מצא את ההסתברות $\mathbb{P}(N=2)$.

$$\frac{1}{3} \text{ (ג)} \qquad \frac{10}{11} \text{ (ב)} \qquad \frac{89}{99} \text{ (א)}$$

2. מצא את התוחלת $\mathbb{E}(N)$.

$$1.8 \text{ (ג)} \qquad 1.89 \text{ (ב)} \qquad 1 \text{ (א)}$$

3. מצא $\mathbb{E}(X)$.

$$50 \text{ (ג)} \qquad 54.5 \text{ (ב)} \qquad 49.5 \text{ (א)}$$

4. מצא את התוחלת המותנה $\mathbb{E}(X | N=2)$.

$$54.5 \text{ (ג)} \qquad 49.05 \text{ (ב)} \qquad 49.5 \text{ (א)}$$

5. מצא את השונות המותנה $\text{Var}(X | N=1)$.

$$\frac{20}{3} \text{ (ג)} \qquad \frac{3}{5} \text{ (ב)} \qquad 49.05 \text{ (א)}$$

6. מצא $\mathbb{E}(NX)$.

$$93.555 \text{ (ג)} \qquad 98.55 \text{ (ב)} \qquad 114 \text{ (א)}$$

7. $\text{Cov}(N, X) < 0$ (א)

(ב) מ"מ N, X ב"ת.

(ג) $\text{Cov}(N, X) > 0$.

8. מצא את השונות המשותפת $\text{Cov}(X, Y)$.

$$93.555 \text{ (ג)} \qquad \frac{363}{4} \text{ (ב)} \qquad \frac{220}{3} \text{ (א)}$$

רמז: $Y = U + V$, $X = 10U + V$

סוגיה 2

מפזרים באקראי את ארבעת המספרים 1, 2, 3, 4 בארבע משבצות של טבלה 2×2 , מספר אחד בכל משבצת. למשל: $\begin{pmatrix} 3 & 1 \\ 2 & 4 \end{pmatrix}$. נגדיר מאורעות

A : סכום המספרים בשורה ראשונה שווה לסכום המספרים בשורה שניה;
 B : סכום המספרים בעמודה ראשונה שווה לסכום המספרים בעמודה שניה;
 C : סכום המספרים באלכסון ראשון שווה לסכום המספרים באלכסון שני.

9.

(א) מאורעות A, B, C תלויים, אבל ב"ת בזוגות;
 (ב) מאורעות A, B, C ב"ת;
 (ג) מאורעות A, B, C זרים בזוגות.

10. מצא את ההסתברות $\mathbb{P}(A)$.

(א) $\frac{1}{2}$ (ב) $\frac{1}{6}$ (ג) $\frac{1}{4}$

הניסוי כמו לע"ל בוצע פעמיים (באופן ב"ת).

11. מאורע B התרחש בשני הניסויים. מצא את ההסתברות (המותנה) לכך שכל הטבלה בניסוי השני זהה לטבלה בניסוי הראשון.

(א) $\frac{1}{3}$ (ב) $\frac{1}{16}$ (ג) $\frac{1}{8}$

12. מאורע B לא התרחש באף אחד משני הניסויים. מצא את ההסתברות (המותנה) לכך שכל הטבלה בניסוי השני זהה לטבלה בניסוי הראשון.

(א) $\frac{1}{3}$ (ב) $\frac{1}{16}$ (ג) $\frac{1}{8}$

13. מאורע B התרחש בשני הניסויים. מצא את ההסתברות (המותנה) לכך שהמספר במשבצת עליונה ימנית הוא אותו המספר בשני הניסויים.

(א) $\frac{1}{8}$ (ב) $\frac{2}{3}$ (ג) $\frac{1}{4}$

14. התרחש ששורה ראשונה בניסוי השני זהה לשורה שניה בניסוי הראשון. מצא את ההסתברות (המותנה) לכך שלפחות אחד מהמאורעות A, B, C התרחש פעמיים.

(א) $\frac{2}{3}$ (ב) $\frac{1}{3}$ (ג) $\frac{1}{4}$

סוגיה 3

n ערים יכולות לשלוח נציגים לכנס. כל עיר שולחת נציג אחד או לא משתתפת, בסיכויים $1/2, 1/2$, באופן בלתי תלוי בערים אחרות. נציגים מגיעים בסדר מקרי. נגדיר מאורעות
 A : העיר הכי צפונית משתתפת;
 B : העיר הכי דרומית משתתפת;
 C : הנציג הראשון שהגיע הוא מהעיר הכי דרומית.
 נניח שמספר הערים $n = 2$.

15. מצא את ההסתברות $\mathbb{P}(C)$.

(א) $\frac{1}{2}$ (ב) $\frac{1}{3}$ (ג) $\frac{3}{8}$

16. מצא את ההסתברות המותנה $\mathbb{P}(A|C)$.

(א) $\frac{1}{4}$ (ב) $\frac{3}{8}$ (ג) $\frac{1}{2}$

נניח עתה שמספר הערים $n = 4$. נגדיר עוד מאורע
 D : משתתפים 2 ערים בדיוק.

17. מצא $\mathbb{P}(A|D)$.

(א) $\frac{1}{4}$ (ב) $\frac{17}{45}$ (ג) $\frac{1}{2}$

18. מצא $\mathbb{P}(C|D)$.

(א) $\frac{17}{45}$ (ב) $\frac{1}{2}$ (ג) $\frac{1}{4}$

19. מצא $\mathbb{P}(C)$.

(א) $\frac{1}{4}$ (ב) $\frac{15}{64}$ (ג) $\frac{17}{45}$

20. מצא $\mathbb{P}(A|C)$.

(א) $\frac{15}{64}$ (ב) $\frac{17}{45}$ (ג) $\frac{1}{2}$

רשימת נוסחאות

Var (X)	E (X)	P (X = k)	ההתפלגות	
$np(1 - p)$	np	$\binom{n}{k} p^k (1 - p)^{n-k}$	$B(n, p)$	בינומית
λ	λ	$\frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$	$P(\lambda)$	פואסון
$\frac{1-p}{p^2}$	$\frac{1}{p}$	$p(1-p)^{k-1}$	$G(p)$	גיאומטרית
$\frac{n^2 - 1}{12}$	$\frac{n + 1}{2}$	$\frac{1}{n}$	$U(n)$	אחידה ב- $\{1, \dots, n\}$
$n \frac{1-p}{p^2}$	$\frac{n}{p}$	$\binom{k-1}{n-1} p^n (1-p)^{k-n}$	$NB(n, p)$	בינומית-שלילית
$n \frac{RW}{(R+W)^2} \left(1 - \frac{n-1}{R+W-1} \right)$	$n \frac{R}{R+W}$	$\frac{\binom{R}{k} \binom{W}{n-k}}{\binom{R+W}{n}}$	$H(n; R, W)$	היפרגיאומטרית

$$\frac{1}{1-x} = 1 + x + x^2 + x^3 + \dots \quad (-1 < x < 1)$$

$$e^x = 1 + x + \frac{1}{2!}x^2 + \frac{1}{3!}x^3 + \dots$$

$$\mathbb{E}(Y) = \mathbb{E}(\mathbb{E}(Y | X))$$

$$\text{Var}(Y) = \mathbb{E}(\text{Var}(Y | X)) + \text{Var}(\mathbb{E}(Y | X))$$

$$\hat{Y} = \rho \frac{\sigma_Y}{\sigma_X} (X - \mathbb{E}(X)) + \mathbb{E}(Y)$$